

לבנת הספר

**"וַיָּרְאָ אֶת־אֶלְ�הֵי יִשְׂרָאֵל וַיְתַנוּתְּ רָגְלֵיו כְּמַעֲשָׂה לְבִנְתַּת הַסְּפִיר וְכָעֵצֶם הַשְׁמִים
כְּלֹתֶר" (שמות כד, ז)**¹

וַיָּקָרָא רַבָּה כָּג ח

דרש רבי לוי בר סימי בנהרדעא: "וַתַּחַת רָגְלֵיו כְּמַעֲשָׂה לְבִנְתַּת הַסְּפִיר וְכָעֵצֶם הַשְׁמִים לְטוֹהָר" - זו עד שלא נגאלו. אבל משנガלו היכן היא דרכה של לבנה לנינת שם הייתה נתונה. אמר רב כי ברכיה: "מַעֲשָׂה לְבִנְתַּת הַסְּפִיר" אין כתיב כאן, אלא "כְּמַעֲשָׂה לְבִנְתַּת הַסְּפִיר" - היא וכל אריגליה שלה נתינה: היא והסל והmgrפה שלה.² בר קפרא אמר: עד שלא נגאלו ישראל ממצרים כביכול הייתה רשומה ברקיע. משנガלו עוד לא נראית ברקיע. מאי טעם? "וכָעֵצֶם הַשְׁמִים לְטוֹהָר" - כשהם נקיים מעננים.³

מנחות דף מג ע"ב - הקשר לציצית

תניא, היה ר' מאיר אומר: מה נשתנה תכלת מכל מני צבעוניין? מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקע ורקע לכיסא הכבוד, שנאמר: "וַתַּחַת רָגְלֵיו כְּמַעֲשָׂה
לְבִנְתַּת הַסְּפִיר וְכָעֵצֶם הַשְׁמִים לְטוֹהָר", וכתייב: "כְּמַרְאָה אֲבָן
סְפִיר דָמוֹת כִּסֵּא" (יחזקאל א כו). תניא, היה רבי

מאיר אומר: גדוֹל עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת. משל למה הדבר דומה? למגן בשיד
וזום שאמר לשני עבדיו, לאחד אמר: הבא לי חותם
לי חותם של טيط, ולאחד אמר: הבא לי חותם
של זהב, ופשעו שניהם ולא הביאו. איזה
זהן עונשו מרובה? הוא אומר: זה שאמר לו
הבא לי חותם של טיט ולא הביא.⁴

שבת שלום מחلكי המים

¹ כפשותו של פסוק, לבנת הספר ועוצם השמים לטוהר, הם תיאורים משלימים הבאים לציין את ההדר והשגב של השכינה. ראה פירוש בן עזרא על הפסוק וכן רב"מ. ואחרים הולכים בדרך הסוד והמסטורין דוגמת הרמב"ן וספרונו ואף מקשרים את הפסוק שלנו עם מראה המרכבה ביחסקאל פרק א שם מזוכר: "כְּמַרְאָה אֲבָן סְפִיר דָמוֹת כִּסֵּא" (יחזקאל א כו). אבל אולי המילה "לבנת" מזכירה לנו גם משהו אחר? משהו פחות נעים? משהו הקשור בשבוד מצרים? מצא את הפסוק שאנו חווים רומיים עליו.

² אריגליה אלה כל עובודה. לא רק הלבנה נמצאת תחת כסא הכבוד, אלא גם הסל, המגרפה וכל הכלים המשלימים את שעבוד מצרים. ראה מדרש תנומת פרשת בהעלותך סמך יג: "וַיַּעֲדִידוּ מִצְרָיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶרֶךְ - מַהוּ בְּפֶרֶךְ?" בפה רק. פרעה נטל סל ומגרפה. וממי היה רואה את פרעה נוטל סל ומגרפה ועשה לבנים ולא היה עושה? מיד הלכו כל ישראל בזריזות ועשו עמו אותו היום בכל חן, לפי שהיה בעלי כח וגבורים. כיוון שהחשיכה העמיד עליהם נוגשים. אמר להם: מננו את הלבנים. מיד עמדו ומנו אותם ואמר להם: כזה אתם מעמידים לי בכל יום ויום".

³ מדרש זה הוא המקור לפירוש רשי' על הפסוק, שאומר: "כְּמַעֲשָׂה לְבִנְתַּת הַסְּפִיר" - היא הייתה לפניינו בשעת השעבוד לזכור צורתן של ישראל שהיו משועבדים במשעה לבנים. וכעוצם השמים לטוהר - משנガלו, היה אור וחודוה לפניו. לבנת הספר ועוצם השמים לטוהר אינם רצף והמשך, אלא ניגוד. לבנת הספר - עד שנגאלו. עוצם השמים לטוהר - משנガלו.

⁴ לבנת הספר ועוצם השמים לטוהר קשורים גם במצוות ציצית. לבנת הספר, שמסמלת את הטית של שעבוד מצרים, היא החוט הלבן שבציצית. עוצם השמים לטוהר שמסמל את האולה, הוא חוט התכלת שבציצית. מה יותר חמוץ? מי ש לבטל את התכלת, או מי ש לבטל את הלבן? האם תוכל להסביר את דברי ר' מאיר? רמז: ראה אין מסתויימת פרשת ציצית (וקריאת שמע): "אני ה' א-להיכם אשר הוציאתי אתכם מארץ מצרים".